

Kauzalita

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2000](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2000](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 10. 2000
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 10. 2000

Kauzalita

Zdá se, že v posledních letech a snad desetiletích přestala být kauzalita i pro přírodovědce problémem myšlení a poznávání provokujícím. Šok, který jim před desetiletími připravily interpretace a teorie kvantové fyziky, nějak odezněl a velká většina přírodovědců je nakloněna si kauzalitu pro svou práci ponechat jako jen v praxi ověřený nástroj, ale nestará se o myšlenkovou konsistenci tohoto nejen myšlenkově nezajištěného, ale dokonce naopak již od doby Humeových principiálně zpochybněného „filosofického“ (dokonce metafyzického) předpokladu. Je to chování vědců a vědeckého postupu dost nedůstojné, připomínající pragmatismus politiků. Právě m.j. také na vztahu současné vědy k onomu dávno (již ve starém Řecku) ustavenému a formulovanému problému kauzality se ukazuje nebezpečný až hrozivý zlom ve vývoji vědy na sklonku modernity, totiž spočívající v tom, že věda přestává být skutečným poznáváním, usilujícím o vědění, přesněji o porozumění (neboť začínáme zapomínat, co opravdové vědění, řecká EPISTÉMÉ, vlastně jest), a stává se stále víc technikou, tj. rozlehlým souborem dovedností, pro něž jsou vědomosti pouhým pomocným nástrojem.

(Praha, 001020-1.)